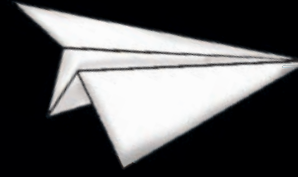

ne var ne yok

Ülkemizin İlk Klon Buzağısı

19 Ağustos 2009 tarihinde, İstanbul Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi'nde ülkemizde klonlanan ikinci canlı türü olan küçük bir buzağı dünyaya geldi. Bu küçük buzağının adı, Efe. Efe, bir Anadolu yerli sığırları. Anadolu'da yaşayan sığırların korunması amacıyla başlatılan bir proje kapsamında üretilmiş. Klonlama, bir canlının genetik özelliklerinin aynısına sahip başka bir canlı oluşturmak amacıyla kullanılan bir yöntem. Dünyada bu yöntemle klonlanan ilk canlı, 1996 yılında dünyaya gelen bir kuzuydu. 2007 yılında da Türkiye'nin ilk klonlanmış canlıları olan iki kuzu dünyaya gelmişti.

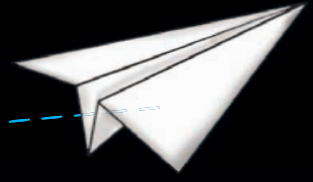

Hangisi Daha Çevre Dostu?

E-posta mı, Yoksa Normal Posta mı?

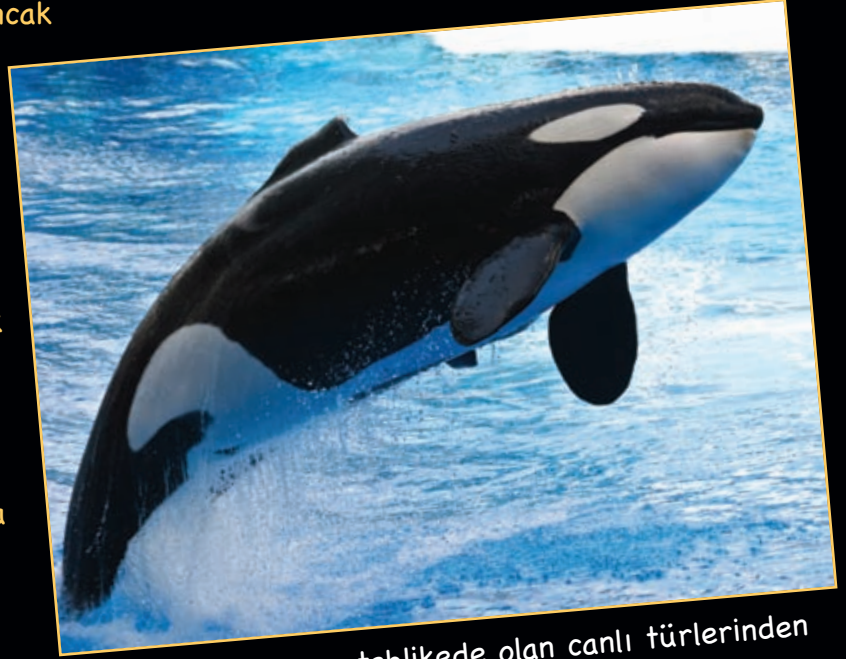

Elbette elektronik posta daha çevre dostudur! Ancak, e-postaları göndermek ve depolamak için kullandığımız bilgisayarların da elektrik enerjisiyle çalıştığını unutmamak gerekiyor. Bu alanda hizmet veren büyük yazılım firmalarındaki işlemler dev bilgisayarlar tarafından yürütülüyor. Bu bilgisayarların bulunduğu ortamların serinletilmesinde kullanılan klimalar da çok miktarda enerji tüketiyor. Yine de tüm bunların doğaya verdiği toplam zararın, normal posta hizmetlerinin verdiğiinden daha az olduğu hesaplanmış. Normal posta hizmetlerinin yürütülmesi için yapılar, trenler, kamyonlar, gemiler ve uçaklardan oluşan sistemlere gereksinim var. Örneğin, bir mektubun ABD'den Yeni Zelanda'ya gitmesi için, 14.200 kilometrelik bir yol kat etmesi gerekiyor. Bu da atmosfere 1560 kg karbondioksit salınması anlamına geliyor!

Keiko, 19 Yıl Sonra Doğaya Bırakıldı

Keiko, daha bebekken ABD'deki bir su parkına getirilmiş ve buradaki gösteriler için eğitilmiş bir katil balınaydı. 1990'lı yıllarda çekilen ve Özgür Willy adlı bir balinanın serüvenlerini anlatan üç filmde oynamıştı. Ancak hayvanlardan bu şekilde yararlanılmasını ve belirli bir yerde tutulmalarını onaylamayan çok sayıda insan, bu filmleri ve Keiko'nun yaşam koşullarını protesto etmiş. Sonunda protestolar işe yaramış ve 1998 yılında Keiko, dev bir yük uçağıyla ABD'den İzlanda'daki doğal yaşam alanına taşınmış. Keiko'nun doğaya bırakılması sırasında birçok biyolog ve su parkındaki eğitmenleri görev almış. Ancak 2003 yılında Keiko hastalanıp ölmüş. Doğaya bırakıldıktan sonra Keiko'nun davranışlarını uydular aracılığıyla izleyen araştırmacılar, onunla ilgili yeni bir araştırma yayınladılar. Araştırmada, Keiko'nun öteki balinaların arasına karışma ve avlanma konusunda güçlük çektiğinin gözlemlendiği belirtiliyor. Araştırmacılar bunun, Keiko'nun uzun yıllar su parkında yaşamasına ve insanlara bağımlı hale gelmesine bağlıyorlar.

Katil balinalar soyu tehlikede olan canlı türlerinden biri.

Karanlıkta Görmek Mümkün Olacak mı?

ABD'den bir grup araştırmacı, çok özel bir göz damlası üzerinde çalışıyor. Bu damla sayesinde insanlar, geceleri karanlıkta da görebilecekler. Her şey, okyanusların derinliklerinde yaşayan bir balık türünün, yalnızca kırmızı ışıkta görebildiğinin keşfedilmesiyle başlamış... Bu balık türü, "biyoluminesans" özelliği sayesinde çevresine kırmızı ışık yayıyor.

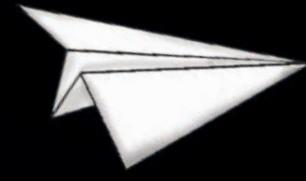

Fotoğraf: Visual Photos

Gözünde bulunan "klorofil" molekülleri, kırmızı ışıkta görmesini kolaylaştırıyor. Dahası da var! Normalde klorofil, bitkilerde bulunan bir renk maddesi. Balığın klorofil moleküllerini, besin olarak tükettiği bakterilerden elde ettiği sanılıyor. Bir grup araştırmacı, klorofilin memeli hayvanların gözünde de işe yaradığını bulmuş. Araştırmacılar şimdi, insanlar için klorofilli bir göz damlası üretmeye çalışıyorlar. Bu damlanın karanlıkta görmeyi kolaylaştırabileceğini düşünüyorlar.

Okyanusların derinliklerinde yaşayan bu balık, yalnızca kırmızı ışıkta görüyor.

ne var ne yok

Yılanlar Nasıl Sürünür?

Yılanlar yerde kayarcasına sürünerek ilerler. Bazı yılanların bunu, karınlarında bulunan pullarıyla yeri iterek yaptıkları biliniyordu. Ancak, pulların bundan biraz daha farklı bir biçimde işlev gördüğü anlaşıldı. Yılanlar ilerlerken pulları sürekli olarak yerdeki minik çıkıntılara, taşlara ve dallara takılıyor. Yılan, karnını aşağı doğru ittirerek engellere takılan pullarını kaldıraç gibi kullanıyor ve bedenini ileri itiyor!

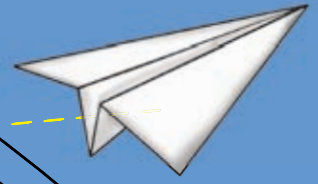
Fotoğraf: Jüpiter Images

Yüksek Dağlar Neden Hep Alçak Enlemlerde?

Dünyanın en yüksek dağlarının alçak enlemlerde, yani ekvatora yakın bölgelerde olması bir rastlantı mı? Araştırmacılara göre değil! Çünkü araştırmacılar, sıcak havanın dağların oluşumunu hızlandığını düşünüyorlar. Bir dağ sırasının yüksekliğini belirleyen birkaç etken var. Dağ sırasının bulunduğu bölgedeki yer katmanlarının özelliklerine, yer kabuğu hareketlerinin şiddeti ve dağların aşınmasına neden olan erozyonun hızı. Erozyon en çok, dağların yüksek bölümlerindeki buzullar nedeniyle gerçekleşiyor. Araştırmacılar, 60 derece kuzey ve 60 derece güney enlemleri arasındaki dağ sıralarının özelliklerini incelemişler. Ekvatora yakın, sıcak bölgelerdeki dağlarda daha az buzul bulunduğunu görmüşler. Araştırmacılar, buzullara bağlı erozyon daha az görüldüğü için de, bu bölgelerdeki dağların daha yüksek olduğu sonucuna varmışlar.

Fotoğraf: Jüpiter Images

Hayvanlar İçin Havayolu

ABD'den iki girişimci, yalnızca kedi ve köpeklere hizmet veren bir havayolu şirketi kurmuş! Bu havayolu şirketine ait uçaklarda "yolcular" koltuklara oturarak değil, boylarına uygun kafeslerde yolculuk ediyorlar. Yolcu kedi ve köpeklere, hostesler yerine bakıcılar hizmet veriyor. Kedi ve köpek gibi evcil hayvanlar, kafeslerinin içinde normal hava yollarıyla da yolculuk edebiliyor. Ancak, uçakların yük bölümünde, bavullarla birlikte! Ancak yük bölümündeki hava sıcaklığı kimi zaman çok sıcak, kimi zaman da çok soğuk olabiliyor. Bu da hayvanları olumsuz etkiliyor. Bu nedenle hayvanlara hizmet veren havayolu şimdiden çok ilgi çekmiş.

İçi, evcil hayvanların taşınması için düzenlenmiş olan bu uçakta yolcu koltukları yerine kafesler bulunuyor.

"Güneş Enerjili Taksi" Dünya Turunu Tamamladı

Louis Palmer adlı serüvenci, 2007 yılında yalnızca güneş enerjisiyle çalışan "Güneş Enerjili Taksi" adlı otomobiliyle bir dünya turuna çıkmıştı. Aynı yıl Türkiye'ye de gelmiş, İstanbul, Kayseri, Nevşehir ve Ankara'dan da geçmişti. 2008 yılında Dünya İklim Konferansı'na da katıldı, gittiği her yerde güneş enerjisi kullanımıyla ilgili sunumlar yaptı. Dünya turunu tamamlayarak, bu konudaki rekorun da sahibi oldu. Ancak Palmer'a göre turun tek bir amacı var. Küresel ısınma durdurulabileceğini ve bunun çok basit olduğunu göstermek.

Aslı Zülal